

**Agencja
Rynku
Rolnego**

BIURO ANALIZ I PROGRAMOWANIA

PROGNOZA CEN RYNKOWYCH PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNICZYCH

W dniu 23 czerwca 2010 r. odbyło się kolejne posiedzenie zespołu ekspertów, powołanego przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego, którego celem było zaktualizowanie prognozy cen rynkowych podstawowych produktów rolniczych do końca 2010 r.

Poniżej prezentujemy prognozy cen:

- zbóż,
- żywca wieprzowego i wołowego,
- mleka i jego przetworów

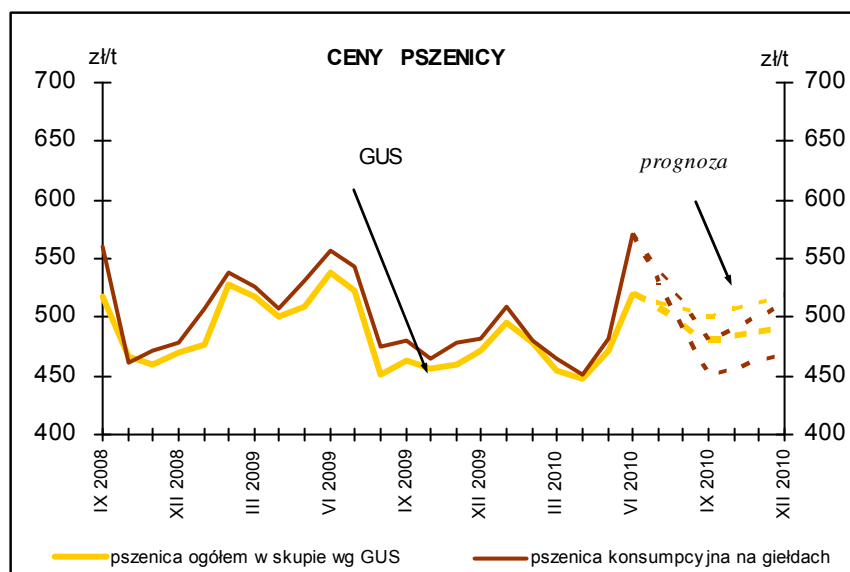
na tle przewidywanych czynników popytowo-podażowych wpływających na ich poziom.

1. RYNEK ZBÓŻ

• aktualna sytuacja cenowa

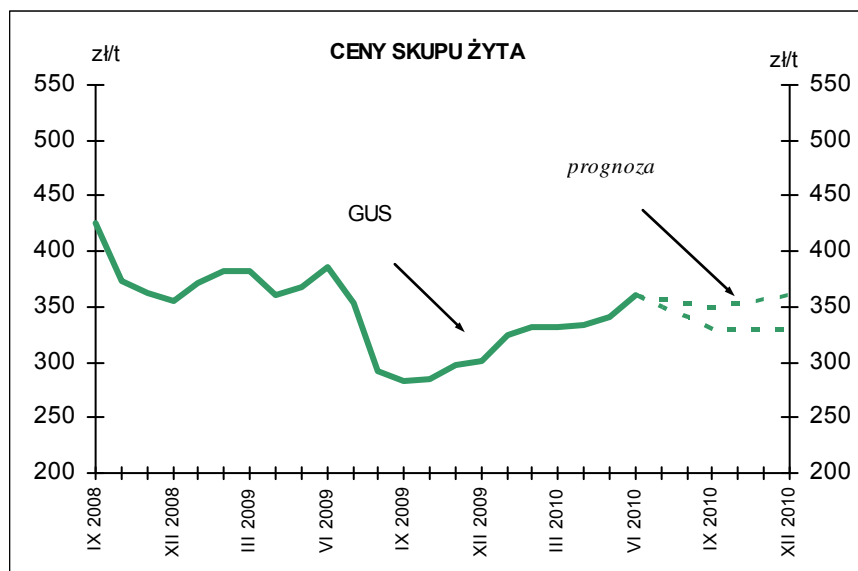
Na rynku unijnym koniec sezonu 2009/2010 charakteryzuje się wzrostową tendencją cen skupu zbóż. Od maja 2010 r. do wzrostu cen (zwłaszcza pszenicy i kukurydzy) przyczyniał się eksport zbóż z Europy Zachodniej, wspierany osłabieniem euro względem dolara. Według danych Komisji Europejskiej, w okresie 07-13.06.2010 r. ceny zbóż były o 1-4% wyższe niż miesiąc wcześniej. W tym czasie za pszenicę konsumpcyjną przeciętnie w UE płacono 127 EUR/t (520 zł/t), za jęczmień paszowy 105 EUR/t (432 zł/t), a za kukurydzę 144 EUR/t (591 zł/t). Sytuacja cenowa w UE oddziaływała również na rynek krajowy. Według danych GUS w maju br. przeciętna cena skupu pszenicy ogółem ukształtowała się na poziomie 472 zł/t, a żyta 341 zł/t. Ceny te były wyższe (o 3-5%) niż w kwietniu, ale o 7% niższe niż przed rokiem. Do końca maja br. spadkowa tendencja cen zbóż utrzymywała się jednak w obrocie targowiskowym, gdzie oferowane ziarno było droższe niż w skupie.

W czerwcu br. w Polsce, podobnie jak w UE, ziarno jeszcze podrożało. Przetwórcy w obawie o jakość i poziom tegorocznych zbiorów poszukiwali zboża wysokiej jakości ze zbiorów 2009 r. Producenci wstrzymywali się z dostawami zbóż, oczekując wyższych cen. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w dniach 14-20.06.2010 r. przeciętna cena skupu pszenicy konsumpcyjnej wynosiła 535 zł/t, a żyta konsumpcyjnego 367 zł/t, tj. odpowiednio o 11% i o 9% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 5% i 1% mniej niż przed rokiem. Poziom krajowych cen zbóż był o 1-4% niższy od średnich unijnych.

Jeszcze tańsze (o 10-20%) niż w Polsce było zboże w Czechach, na Słowacji i na Węgrzech.

Wzrost cen ziarna notowano również na krajowych giełdach towarowych. W sprzedaży giełdowej w czerwcu br. transakcyjne ceny pszenicy konsumpcyjnej kształtowały się na poziomie 563 zł/t, a żyta konsumpcyjnego 406 zł/t.

W końcu czerwca br. duże firmy przetwórcze mając zabezpieczone zapasy niezbędne do utrzymania produkcji zaczęły ograniczać zakupy, przygotowując się do nowych zbiorów. Jednocześnie zabiegały o kontrakty na tańsze zboże od południowych sąsiadów.

- **czynniki wpływające na poziom cen:**

- zapasy początkowe w sezonie 2010/2011

Przewiduje się, że stan krajowych zapasów zbóż na początku sezonu 2010/2011 wyniesie 5,5 mln ton wobec 3,2 mln ton w poprzednim sezonie. W tym czasie na unijnym rynku zapasy ulegną zwiększeniu o ponad 4%, do 40 mln ton, w tym interwencyjne do blisko 6 mln ton.

- poziom produkcji

Według wstępnego szacunku GUS powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2010 r. jest nieco mniejsza (o 2%) od ubiegłorocznej i wynosi blisko 8,1 mln ha. Zboża ozime zajmują obszar o powierzchni ponad 4,8 mln ha, tj. o 6,1% mniejszy niż w roku 2009. Powierzchnia uprawy zbóż jarych uległa zwiększeniu o 4,7%.

Przeprowadzona przez GUS (w połowie maja br.) wiosenna ocena stanu upraw rolnych wskazywała, że stan przezimowania i rozwoju roślin ozimych był gorszy niż w poprzednim roku, a stan zasiewów zbóż jarych lepszy. Niezbyt korzystne warunki klimatyczne w dalszym okresie wegetacji (niskie temperatury oraz obfite opady powodujące podtopienia i powodzie) oraz spowodowane nimi trudności z wykonywaniem niektórych zabiegów agrotechnicznych na znacznym obszarze kraju, wpłyną prawdopodobnie na obniżenie plonów. Ocenia się, że zbiory zbóż (łącznie z kukurydzą, prosem i gryką) mogą ukształtować się na poziomie 26-27 mln ton, tj. o 9-13% niższym niż w rekordowym 2009 r. i zbliżonym do średniej z ostatnich 5 lat (26,7 mln ton). Jednak o ostatecznym poziomie i jakości zbiorów zadecyduje pogoda w ostatniej fazie wegetacji oraz w okresie żniw.

- zużycie krajowe

Krajowe zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2010/2011 może być o 3% większe niż w poprzednim sezonie i wynieść 27,5 mln ton. W efekcie zwiększenia pogłowia trzody chlewnej, przy przewidywanym wzroście produkcji drobiu, spasanie zbóż wzrośnie prawdopodobnie do poziomu 16,6 mln ton (o 4,4%). Zakłada się jednocześnie znaczący wzrost zużycia przemysłowego (o 8%, do 2,7 mln ton), w tym głównie na biopaliwa. Natomiast wykorzystanie ziarna do siewu obniży się prawdopodobnie do 1,7 mln ton. Zużycie zbóż na cele konsumpcyjne nie powinno ulec istotnemu obniżeniu.

- handel zagraniczny

W sezonie 2009/2010 przewaga zasobów nad zapotrzebowaniem wzmagała konkurencję w handlu ziarnem na rynkach międzynarodowych. Jednak niskie ceny zbóż krajowych, zwłaszcza w okresie żniw, zdynamizowały eksport. W pierwszej połowie sezonu (VII-XII.2009 r.) wywóz ziarna zbóż był blisko trzykrotnie większy niż rok wcześniej. W I kwartale 2010 r. wyższe ceny zbóż w Polsce niż w krajach ościennych spowodowały ograniczenie eksportu.

Według dostępnych danych Departamentu Służby Celnej Ministerstwa Finansów w okresie dziesięciu miesięcy sezonu 2009/2010 (lipiec 2009 – kwiecień 2010) z kraju wywieziono 1,5 mln ton ziarna zbóż (w tym: 950 tys. ton pszenicy, 411 tys. ton żyta oraz 177 tys. ton pszenżyta), tj. o ok. 18% więcej niż w tym samym okresie sezonu 2008/2009. Pszenicę sprzedawano przede wszystkim do Niemiec (361 tys. ton), Egiptu (152 tys. ton), Nigerii (151 tys. ton) oraz Hiszpanii (69 tys. ton).

Jednocześnie eksport produktów pierwotnego przetwórstwa był o blisko 38% większy niż rok wcześniej, a wysoko przetworzonych o ok. 4% większy.

Import zbóż w okresie dziesięciu miesięcy sezonu 2009/2010 był o 34% mniejszy niż przed rokiem i wyniósł 967 tys. ton (w tym pszenica stanowiła 61%, kukurydza 25%, a jęczmień 12%). Najwięcej ziarna przywieziono z krajów ościennych (Czechy, Słowacja, Węgry i Niemcy). W porównaniu do poprzedniego sezonu zmniejszył się również przywóz produktów pierwotnego przetwórstwa (o 5%) oraz wysoko przetworzonych (o ok. 21%).

Pomimo trudności z lokowaniem nadwyżek, polski bilans handlu zagranicznego w bieżącym sezonie jest dodatni. Saldo obrotów w okresie lipiec 2009 – kwiecień 2010 ukształtowało się na poziomie 347 mln euro wobec 178 mln euro w tym samym okresie poprzedniego sezonu.

Ocenia się, że w całym sezonie 2009/2010 eksport ziarna i przetworów zbożowych może ukształtować się na poziomie ok. 2 mln ton wobec 2,3 mln ton w sezonie poprzednim. Natomiast import może wynieść 1,2 mln ton i będzie o połowę mniejszy niż w sezonie 2008/2009.

Według prognozy amerykańskiego Ministerstwa Rolnictwa (USDA), pomimo mniejszej niż przed rokiem powierzchni zasiewów, zbiory zbóż w UE w 2010 r. mogą być zbliżone do ubiegłorocznych, kształtując się na poziomie 290,5 mln ton. Ocenia się, że produkcja zbóż w WNP obniży się w porównaniu z poprzednim rokiem o 4%, do 175 mln ton (w tym w Rosji o 6%). Duże zapasy z poprzednich sezonów zrekompensują jednak ten spadek. W związku z tym znaczna część taniego ziarna z tego kierunku może być dostarczana na rynek unijny, wywierając presję na spadek cen zbóż.

W nadchodzącym sezonie 2010/2011 na obroty polskiego handlu zagranicznego duży wpływ będzie miał kurs złotego, zwłaszcza wobec euro. Zakładając nadal niski poziom kursu złotego, przy dużych zapasach krajowych, przywóz zbóż z zagranicy ulegnie dalszemu ograniczeniu. Biorąc pod uwagę konieczność uzupełnienia struktury gatunkowej krajowego ziarna, przewiduje się, że w całym sezonie import ziarna i przetworów zbożowych może ukształtować się na poziomie 0,8-1,0 mln ton. Na skutek przewidywanych mniejszych zbiorów w 2010 r., obniży się prawdopodobnie także eksport zbóż. Ocenia się, że może on wynieść 1,5-1,8 mln ton.

- działania stabilizujące rynek

Niskie ceny zbóż w sezonie 2009/2010 skłaniały unijnych przedsiębiorców do sprzedaży pszenicy i jęczmienia na zapasy interwencyjne. W całej UE do interwencji przystąpiło 17 krajów członkowskich. Łącznie z tych krajów zaoferowano 5,9 mln ton zbóż, w tym 5,6 mln ton jęczmienia i 0,3 mln ton pszenicy. Największe ilości zbóż zgłosiły Niemcy (31% ogółu oferowanego ziarna), Francja (18%) i Finlandia (14%). Udział Polski wynosił 6%. Część zbóż jest już zgromadzona we wspólnotowych magazynach interwencyjnych. Według stanu z 20.06.2010 r. ze zbiorów w 2009 r. na zapasy UE przejęto 4,6 mln ton zbóż, z tego ok. 96% stanowił jęczmień. W Polsce w tym czasie zakupiono 305 tys. ton jęczmienia i 0,6 tys. ton pszenicy.

W 2010 r. część wspólnotowych zapasów zbóż (1,56 mln ton) Komisja Europejska przeznaczyła na pomoc żywnościową dla najbardziej potrzebującej ludności w UE. Dla Polski na ten cel przeznaczono 80,5 tys. ton zbóż krajowych oraz 306,8 tys. ton ziarna z Finlandii, Niemiec, Litwy i Węgier. Przedsiębiorcy wybrani w drodze przetargu, w zamian za odebrane ziarno, dostarczą gotowe produkty do magazynów organizacji charytatywnych. Z polskich magazynów interwencyjnych zboże z przeznaczeniem na pomoc żywnościową zostało już odebrane.

Uwzględniając ilości wydane w ramach programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE”, w końcu czerwca br. w elewatorach interwencyjnych w całej UE (łącznie z zapasami z poprzednich sezonów) znajdowało się prawie 5,4 mln ton ziarna zbóż (stan z 20.06.2010 r.), z tego 4,7 mln ton jęczmienia, 0,4 mln ton kukurydzy oraz ok. 0,3 mln ton pszenicy. W tym czasie w polskich magazynach interwencyjnych zgromadzono blisko 306 tys. ton zbóż (z tego jęczmień stanowił 99,8%).

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami krajowymi w Polsce prowadzone są dodatkowe działania wspierające rynek zbóż. Agencja Rynku Rolnego do 25 czerwca br. przyjmowała wnioski o wsparcie finansowe, w ramach pomocy *de minimis*, z tytułu wykorzystanego w uprawach elitarnego lub kwalifikowanego materiału siewnego. W bieżącym roku producenci rolni złożyli 48,3 tys. wniosków (stan z 21.06.2010 r.), z tego 61% zostało już pozytywnie zweryfikowanych. Beneficjenci w ramach tych dopłat otrzymali z budżetu krajowego 27 mln zł.

- **prognoza cen skupu do grudnia 2010 r.**

W II kwartale br. wraz ze wzrostem cen na rynku unijnym rosły również ceny zbóż w kraju. Szczególnie silny wpływ na wzrost cen miał popyt eksportowy ze strony Niemiec. Dodatkową presję na wzrost cen wywierała duża niepewność co do poziomu i jakości tegorocznych zbiorów w kraju.

W drugiej połowie 2010 r., spodziewana mniejsza produkcja będzie rekompensowana bardzo dużymi zapasami ziarna. Jednak przewidywane zwiększenie krajowego zapotrzebowania na zboża może pobudzać ceny do wzrostu. W związku z tym, ceny zbóż po żniwach mogą umiarkowanie rosnąć. Hamująco na wzrost cen będą wpływały prognozowane nadwyżki zbóż na rynku unijnym i światowym.

Uwzględniając aktualną i przewidywaną sytuację podażowo-popytową oraz wahania sezonowe, Zespół Ekspertów ocenił, że przeciętne ceny skupu zbóż do grudnia 2010 r. mogą kształtować się następująco:

Wyszczególnienie	j.m.	2010 r.	
		wrzesień	grudzień
Pszenica ogółem	zł/t	480-500	490-520
Pszenica konsumpcyjna*	zł/t	490-510	510-540
Żyto	zł/t	330-350	330-360

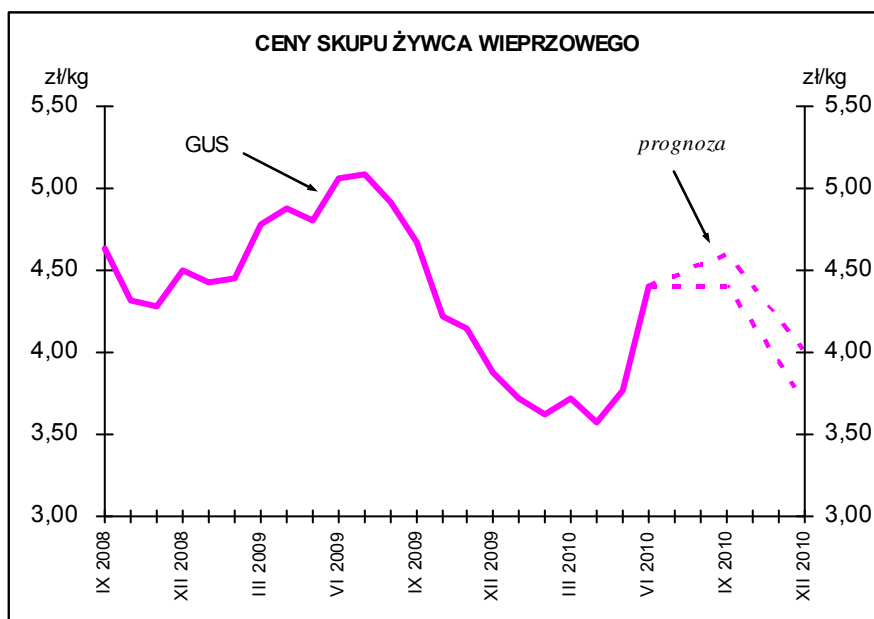
*dotyczy przewidywanych cen w transakcjach giełdowych.

2. RYNEK WIEPRZOWINY

- **aktualna sytuacja cenowa**

W pierwszej połowie 2010 r. silna deprecjacja euro wobec dolara przyczyniła się do zwiększenia konkurencyjności unijnej wieprzowiny na rynkach światowych. W efekcie, w ciągu pierwszych czterech miesięcy br. eksport tego asortymentu poza UE był o 7% większy niż przed rokiem, co przyczyniło się do wyhamowania spadkowego trendu cen u głównych producentów żywca wieprzowego w Unii Europejskiej. W maju br., odnotowany na wspólnotowym rynku dynamiczny wzrost cen, przy osłabieniu polskiej waluty względem euro, ograniczył konkurencyjność przywozu wieprzowiny do Polski. W konsekwencji, silny wzrost cen odnotowano również na rynku krajowym. Według danych GUS, w maju br. trzodę chlewną

skupowano średnio po 3,77 zł/kg, tj. po cenie o prawie 6% wyższej niż w kwietniu, chociaż o 22% niższej niż przed rokiem.

Wzrost cen skupu żywca wieprzowego utrzymał się także w czerwcu br. Według informacji z zakładów mięsnych objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, średnia cena skupu trzody chlewnej ukształtowała się w tym czasie na poziomie 4,39 zł/kg, o 16% wyższym niż w maju.

Od początku br. polska cena rynkowa wieprzowiny (kl. E w wadze poubojowej schłodzonej) wyrażona w euro jest niższa od średniej unijnej. W trzech pierwszych tygodniach czerwca br. cena rynkowa w Polsce wynosiła średnio 144,75 EUR za 100 kg. Była ona o 3,4% niższa od średniej unijnej (149,82 EUR/100 kg), o 7,6% niższa od niemieckiej (156,59 EUR za 100 kg), ale wyższa od duńskiej o 2,9% (140,69 EUR/100 kg).

- **czynniki wpływające na poziom cen skupu:**

- pogłowie trzody chlewnej i produkcja mięsa wieprzowego

W 2009 r. korzystne dla producentów relacje cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen zbóż przyczyniły się do wzrostu zainteresowania chowem trzody chlewnej. W następstwie zwiększenia liczby loch prośnych jesienią 2009 r. (o 6,4% w skali roku), w końcu pierwszego kwartału 2010 r. pogłowie trzody chlewnej ogółem (według danych GUS) ukształtowało się na poziomie prawie 14,0 mln szt., o 5,1% wyższym niż rok wcześniej. W tym czasie wzrost liczby prosiąt i warchlaków wyniósł 5%, a tuczników 6,4%. Jednakże, w 2010 r. kształtujące się na granicy opłacalności relacje cen ograniczyły skalę krycia loch. W marcu br. loch prośnych

było tylko o 0,5% więcej niż przed rokiem.

Niewielka dynamika wzrostu liczby loch prośnych prawdopodobnie spowolni tempo odbudowy pogłowia świń w Polsce. Według ocen ekspertów, w lipcu br. zwierząt tych może być 14,5 mln szt., o ok. 2% więcej niż w połowie 2009 r. Pod koniec roku pogłowie trzody chlewnej może ukształtować się na poziomie ok. 15 mln szt. (wobec 14,3 mln szt. przed rokiem).

W 2009 r., w wyniku niskiego stanu pogłowia tuczników, produkcja żywca wieprzowego uległa dużemu zmniejszeniu. Szacuje się, że wyniosła ona 2 202 tys. ton (w wadze żywca), o 11% mniej niż w roku poprzednim. Skup trzody chlewnej zmniejszył się w tym czasie o ok. 9% do 1 768 tys. ton.

W okresie pięciu pierwszych miesięcy br. skup trzody chlewnej ukształtował się na poziomie 514 tys. ton, tj. o 11% wyższym niż przed rokiem. Na podstawie wzrostu podaży trzody na rzeź szacuje się, że w pierwszym półroczu 2010 r. produkcja żywca wieprzowego może być już o 2-3% większa niż rok wcześniej i ukształtować się na poziomie ok. 1 140 tys. ton, a w całym 2010 r. może wynieść ok. 2 280 tys. ton (o 4% więcej niż w 2009 r.).

- handel zagraniczny

W 2010 r. w dalszym ciągu występuje nadwyżka importu nad eksportem wieprzowiny. Według wstępnych danych Departamentu Służby Celnej Ministerstwa Finansów, w ciągu czterech miesięcy br. w ekwiwalencie mięsa do Polski sprowadzono 184 tys. ton żywca, mięsa i przetworów wieprzowych, tj. o 2% więcej niż w poprzednim roku. Zwiększonemu importowi wieprzowiny, głównie z Niemiec, Danii i Holandii, sprzyjały konkurencyjne ceny w relacji do wysokiej jakości wynikającej z parametrów technologicznych. W strukturze asortymentowej importu tradycyjnie dominowało mięso surowe (89% ogółu przywozu wieprzowiny), którego przywieziono o 5% więcej niż przed rokiem. Przywóz żywej trzody chlewnej wyniósł 402 tys. szt., o 9% mniej niż rok wcześniej (w ujęciu wagowym o 24% mniej).

Jednocześnie z Polski wywieziono 104 tys. t żywca, mięsa i przetworów wieprzowych, o 7% mniej niż rok wcześniej. W strukturze wywozu dominowało mięso świeże i mrożone (w 50%) oraz przetwory (w 26%). W 2010 r. mięso kierowane było przede wszystkim do krajów Unii Europejskiej (w 53%) i krajów WNP (w 36%). Jego odbiorcą była również Japonia, Korea Południowa i Hong Kong (w 9%). Przetwory i żywiec wieprzowy trafiły głównie do Wspólnoty Europejskiej (w 86% i w 88%).

Wywóz żywej trzody chlewnej (prawie w 90% kierowany do krajów UE) wyniósł 101 tys. szt. i był o 16% mniejszy niż przed rokiem (w ujęciu wagowym o 13% mniejszy).

W całym 2010 r., w związku z przewidywanym wzrostem krajowej produkcji tuczników i konkurencyjnymi cenami, spodziewane jest zmniejszenie wielkości importu o ok. 3% w stosunku do roku poprzedniego, do 570 tys. ton. Natomiast wywóz wieprzowiny może wzrosnąć o ok. 4%, do 345 tys. t.

- spożycie

W 2009 r. wysoki poziom cen przyczynił się do spadku spożycia mięsa wieprzowego. Szacuje się, że konsumpcja wieprzowiny w kraju w tym czasie ukształtowała się na poziomie prawie 42 kg na mieszkańca wobec 42,7 kg w 2008 r. W okresie styczeń – maj 2010 r. ceny detaliczne wieprzowiny były o 3,5% niższe niż przed rokiem. Wyższe były natomiast ceny ryb – o 5,8% oraz nabiału – o 2%. Ocenia się, że w następnych miesiącach br. ceny wieprzowiny będą utrzymywały się poniżej ubiegłorocznego poziomu. Wobec tego konsumpcja wieprzowiny może wzrosnąć.

- działania ARR

Podstawowym mechanizmem wsparcia przedsiębiorców na rynku wieprzowiny w 2010 r. są refundacje do wywozu przetworów. Do 27 czerwca br. przedsiębiorcy (na podstawie pozwoleń zrealizowanych w latach ubiegłych i w roku bieżącym) uzyskali od ARR 3,0 mln zł refundacji do wywozu 2,5 tys. ton wieprzowiny.

• **prognoza cen skupu do grudnia 2010 r.**

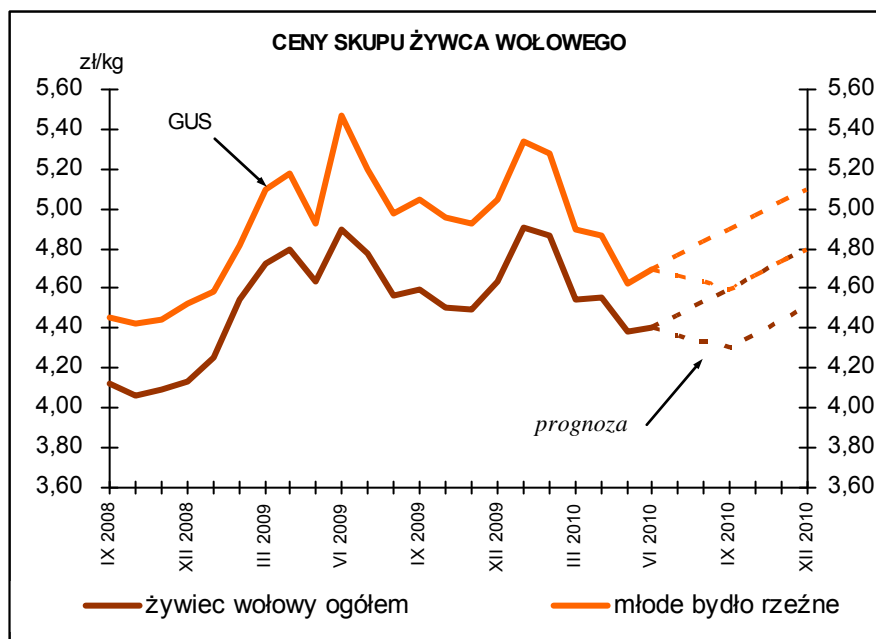
Ocenia się, że rosnąca produkcja wieprzowiny z krajowego chowu i wciąż jeszcze duży import będą wywierały presję na spadek cen żywca wieprzowego w kraju. Jednakże prawdopodobny wysoki kurs EUR/PLN będzie sprzyjał popytowi na polską wieprzowinę na rynkach zagranicznych umożliwiając okresowy wzrost cen skupu trzody chlewnej. Krajowe ceny mogą być stymulowane wzrostem cen u pozostałych głównych producentów wieprzowiny w UE. Wobec tego Zespół Ekspertów, uwzględniając sezonowe wahania w podaży, prognozuje, że przeciętne ceny skupu żywca wieprzowego do końca 2010 r. mogą kształtować się następująco:

Wyszczególnienie	j.m.	2010 r.	
		wrzesień	grudzień
Żywiec wieprzowy	zł/kg	4,40-4,60	3,70-4,00

3. RYNEK WOŁOWINY I CIEŁĘCINY

- **aktualna sytuacja cenowa**

Krajowe ceny skupu żywca wołowego, pomimo spadku notowanego w 2010 r., utrzymują się na wysokim (jak na warunki krajowe) poziomie. Według GUS, w maju br. za bydło ogółem dostawcy otrzymywali przeciętnie 4,38 zł/kg, a za młode bydło rzeźne 4,63 zł/kg, tj. o 4-5% mniej niż w poprzednim miesiącu i o 6% mniej niż przed rokiem, ale o ok. 7% więcej niż dwa lata wcześniej.

W czterech tygodniach czerwca 2010 r. w zakładach mięsnych objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW bydło rzeźne skupowano średnio po 4,41 zł/kg, tj. podobnie jak przed miesiącem. Cena wołowiny w Polsce niezmiennie jest jedną z najniższych na rynku wspólnotowym. W dwóch pierwszych dekadach czerwca ukształtowała się ona na poziomie 227,14 EUR/100 kg, tj. o 26% niższym od średniej unijnej (308,39 EUR/100 kg).

- **czynniki wpływające na poziom cen skupu:**

- pogłowie bydła oraz produkcja wołowiny i cielęciny

Od wejścia Polski do UE obserwuje się wzrostową tendencję w krajowym pogłowie bydła, choć w ostatnim roku jej dynamika uległa spowolnieniu, w wyniku spadku pogłowie krów oraz mniejszego niż w latach 2007-2008 wzrostu pogłowie cieląt. W końcu 2009 r. liczebność bydła wyniosła 5,6 mln szt., o 0,5% więcej niż przed rokiem. Wzrost ten nastąpił głównie za sprawą 8,9% wzrostu liczby młodego bydła i 2,4% wzrostu pogłowie cieląt. Prognozowane korzystne dla producentów

żywca wołowego relacje cen będą sprzyjały zwiększaniu pogłowia bydła młodego. Jednakże dokonane w 2009 r. i przewidywane na 2010 r. zmniejszenie stada krów i jałówek przyczyni się do utrzymania mniejszego tempa odbudowy pogłowia bydła ogółem. W końcu 2010 r. w Polsce może być ok. 5,7 mln szt. tych zwierząt.

Według wstępnych danych produkcja żywca wołowego w 2009 r. była o 2,5% większa niż w 2008 r. i wyniosła 740 tys. ton (w wadze żywca), a żywca cielęcego obniżyła się do 62 tys. ton, tj. o 6%. Do wzrostu produkcji wołowiny przyczyniła się większa waga ubijanych zwierząt oraz zwiększenie ubojów krów mlecznych i jałówek, zwłaszcza w pierwszym półroczu 2009 r. Skup bydła w całym 2009 r. ukształtował się na poziomie 566 tys. ton, o ponad 5% wyższym niż w 2008 r. Skup cieląt był w tym czasie o 1% mniejszy i wyniósł 14,6 tys. ton. Skup bydła w okresie styczeń – maj br. wyniósł 95 tys. ton wobec 117 tys. ton rok wcześniej, a cieląt 3,6 tys. ton wobec 3,5 tys. t. Biorąc pod uwagę dalszy wzrost pogłowia bydła rzeźnego oraz mniejszą selekcję krów mlecznych, ocenia się, że w pierwszym półroczu 2010 r. produkcja żywca wołowego i cielęcego mogła być ok. 7% mniejsza niż rok wcześniej. W drugim półroczu może ona być o ok. 2% większa niż przed rokiem. W efekcie w całym 2010 r. produkcja żywca wołowego i cielęcego może wynieść ok. 780 tys. t (o 3% mniej niż w ub.r.).

- handel zagraniczny

Od początku członkostwa w UE, niezależnie od kursu EUR/PLN, krajowa wołowina jest konkurencyjna cenowo na rynku wspólnotowym, co zapewnia zbyt krajowym producentom żywca wołowego. Jednak na skutek mniejszej produkcji wołowiny i cielęciny, w okresie styczeń – kwiecień br. eksport tego asortymentu był o 8% mniejszy niż przed rokiem. Wyniósł on 95 tys. ton (w ekwiwalencie mięsa). W strukturze asortymentowej 84% stanowiło mięso, wobec 87% przed rokiem. Wywóz obejmował także 133 tys. szt. bydła, o 14% mniej niż w tym samym okresie 2009 r. Ocenia się, że w całym 2010 r. eksport asortymentu wołowego i cielęcego może być jednak o ok. 2% większy niż w roku poprzednim i wyniesie ok. 295 tys. ton.

W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2010 r. z zagranicy sprowadzono ok. 6 tys. ton produktów wołowych i cielęcych w ekwiwalencie mięsa, o 58% więcej niż w tym samym czasie 2009 r. Przywóz ten obejmował prawie 4 tys. szt. bydła, o 17% więcej niż przed rokiem. Szacuje się, że w całym 2010 r. import wołowiny i cielęciny może wzrosnąć do ok. 18 tys. ton, tj. o ok. 28% wobec notowanego w roku

poprzednim. Głównym partnerem Polski w handlu wołowiną i cielęciną są kraje Unii Europejskiej.

- spożycie

Od kilku lat spożycie wołowiny w kraju utrzymuje się na bardzo niskim poziomie. Jest to wynikiem relatywnie wysokich cen i niskiej jakości mięsa wołowego, pochodzącego głównie z bydła ras mięsno-mlecznych. Wobec 10% wzrostu cen wołowiny w stosunku do roku poprzedniego, w całym 2009 r. bilansowe spożycie mięsa wołowego i cielęcego uległo obniżeniu do 3,6 kg na mieszkańca z 3,8 kg na osobę w roku poprzednim. Na skutek nadal wysokich detalicznych cen wołowiny, zwłaszcza w relacji do taniejącej wieprzowiny i drobiu, w 2010 r. spożycie wołowiny może być jeszcze nieco mniejsze.

- działania ARR

Podstawowym mechanizmem wsparcia na rynku wołowiny są refundacje do wywozu bydła hodowlanego oraz mięsa i jego przetworów. W 2010 r. do 27 czerwca Agencja wypłaciła 4,7 mln zł refundacji do zrealizowanego (na podstawie pozwoleń wydanych również w latach poprzednich) eksportu 3,7 tys. ton wołowiny i cielęciny.

• **prognoza cen skupu do grudnia 2010 r.**

Najważniejszym partnerem Polski w handlu wołowiną pozostają kraje Unii Europejskiej. Prognozowany przez Komisję Europejską deficyt wołowiny w UE-15 może stymulować wzrost jej zakupów u pozostałych członków Wspólnoty, w tym w Polsce. Znacząco wyższe ceny wołowiny w UE prawdopodobnie będą się przyczyniały do wzrostu cen na rynku krajowym, zwłaszcza w przypadku poprawy jakości kulinarnej rodzimej oferty. Możliwości sprzedaży mogą być jednak ograniczone, w wyniku zwiększenia importu tego mięsa spoza Wspólnoty, przede wszystkim z Ameryki Południowej. W tej sytuacji Zespół Ekspertów przewiduje, że do końca 2010 r. ceny skupu żywca wołowego mogą się kształtować następująco:

Wyszczególnienie	j.m.	2010 r.	
		wrzesień	grudzień
Bydło ogółem	zł/kg	4,30-4,60	4,50-4,80
Młode bydło rzeźne	zł/kg	4,60-4,90	4,80-5,10

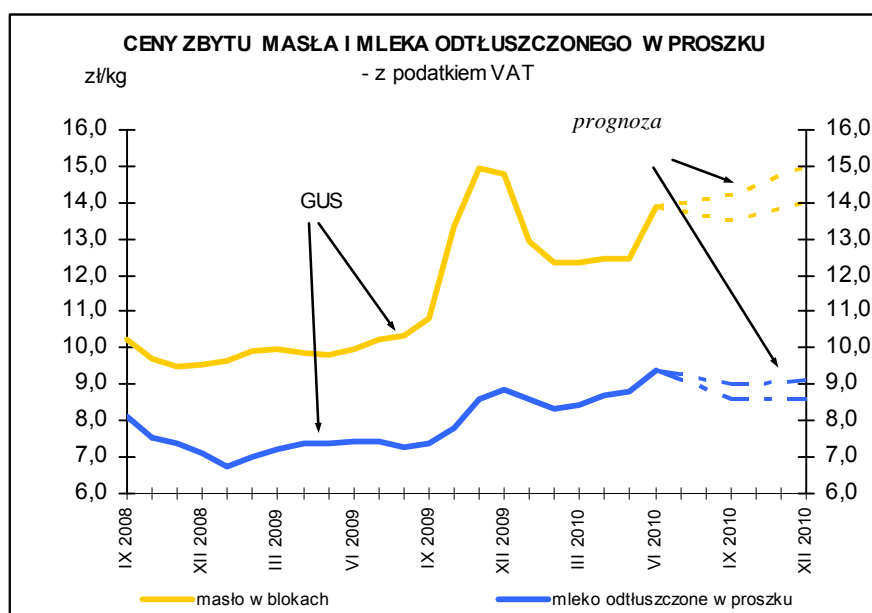
4. RYNEK MLEKA

- **aktualna sytuacja cenowa**

Poprawa koniunktury notowana na światowym rynku mleka od początku 2010 r. i spadek wartości euro w stosunku do dolara wpływały na systematyczny wzrost cen produktów mleczarskich na giełdach zachodnioeuropejskich i na wewnętrznych rynkach głównych unijnych producentów (Niemcy, Francja, Holandia). Wzrost cen zagranicznych, wraz ze spadkiem kursu złotego, stymulował także wzrost cen w kraju.

- masło w blokach i odtłuszczone mleko w proszku (OMP)

W monitorowanych krajach UE (tj. w Niemczech, we Francji i w Holandii), ceny masła w blokach w czerwcu br. ukształtowały się na średnim poziomie 3,46-3,77 EUR/kg, tj. o 1-10% wyższym niż w maju. W odniesieniu do notowań z czerwca 2009 r. masło to było o 58-73% droższe.

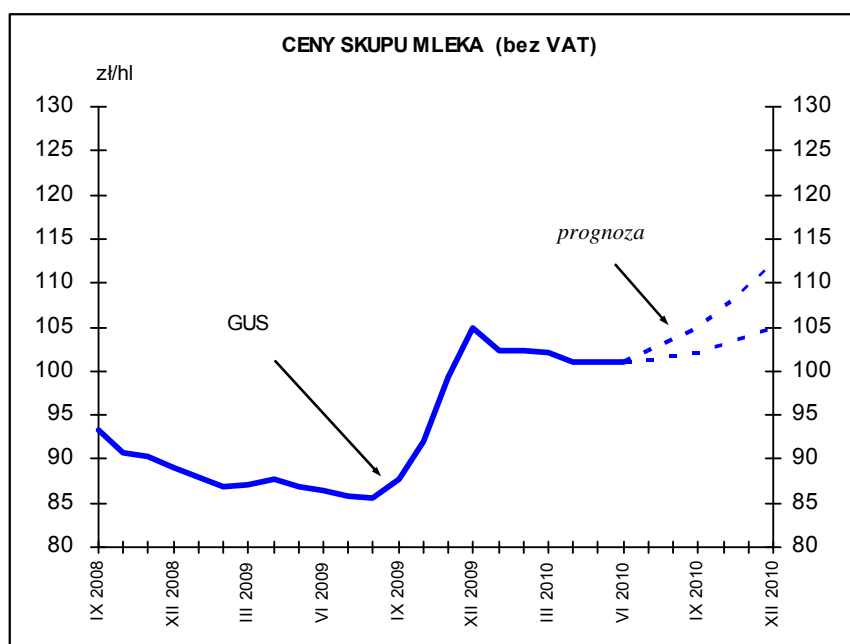
W czerwcu 2010 r. na monitorowanych rynkach UE potaniało natomiast odtłuszczone mleko w proszku. Na rynku holenderskim, francuskim i niemieckim w tym miesiącu za OMP uzyskiwano w granicach 2,35-2,42 EUR/kg, tj. o 2-5% mniej niż w maju. Jednocześnie ceny proszku odtłuszczonego były o 42-45% wyższe niż przed rokiem.

Podobne tendencje obserwowano na rynku krajowym. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w czerwcu br. ceny zbytu masła w blokach przeciętnie osiągnęły poziom 13,27 zł/kg (bez VAT), tj. o 6,5% wyższy niż przed miesiącem. W tym czasie za odtłuszczone mleko w proszku

placono o 0,6% mniej niż w maju, a jego średnia cena wyniosła 8,74 zł/kg (bez VAT). W odniesieniu do notowań sprzed roku masło było droższe o blisko 41%, a OMP o ok. 27%.

- mleko surowe

Od początku 2010 r. ceny skupu mleka, zarówno w UE-27 jak i w Polsce, utrzymują się na względnie stabilnym poziomie. W maju 2010 r. (wg danych GUS) tak jak w kwietniu, krajowi producenci za mleko dostarczone do skupu uzyskiwali przeciętnie ok. 101 zł/hl. W porównaniu z notowaniami sprzed roku cena ta była wyższa o ponad 16%.

- **czynniki wpływające na poziom cen:**

- pogłowie krów oraz produkcja i dostawy mleka

Notowana w latach 2008-2009 dekonjunktura na światowym rynku mleka przyczyniła się do pogorszenia opłacalności produkcji tego kierunku działalności rolniczej. W konsekwencji od początku 2009 r. krajowi producenci mleka ograniczają pogłowie krów mlecznych. W związku z obawami dotyczącymi poziomu cen mleka (związanymi m.in. z przewidywaną liberalizacją rynku), proces redukcji liczby krów prawdopodobnie będzie kontynuowany również w kolejnych latach. Przewiduje się, że w 2010 r. pogłowie krów obniży się do 2 500 tys. szt. wobec 2 585 tys. szt. w grudniu 2009 r. Postępująca restrukturyzacja i rosnąca koncentracja sprzyjać będzie natomiast dalszej poprawie mleczności, która w 2010 r. prawdopodobnie osiągnie poziom ponad 4 800 kg/szt.

Wzrost wydajności mlecznej nie zrekompensuje w pełni spadku produkcji wnikającego z mniejszego pogłowia krów. Wobec tego całkowita produkcja mleka w 2010 r. może być o ok. 2% mniejsza niż rok wcześniej i wynieść 12,2 mld kg.

W wyniku niskich cen mleka, od połowy 2009 r. notowano sukcesywny spadek skupu, a kwota mleczna w roku kwotowym 2009/2010 została wykorzystana tylko w ok. 96%. W 2010 r. (wg danych GUS) w okresie pierwszych pięciu miesięcy, skup mleka był o prawie 3% mniejszy niż w porównywalnym okresie 2009 r. i wyniósł ok. 3,6 mld l. Przewiduje się, że w całym 2010 r. pomimo większego limitu, towarowa produkcja mleka nie przekroczy poziomu z 2009 r.

- produkcja odtłuszczonego mleka w proszku i masła

Pomimo tego, że unijny wywóz odtłuszczonego mleka w proszku w miesiącach styczeń-kwiecień 2010 r. wzrósł blisko dwukrotnie, całkowita produkcja OMP w UE (z uwagi na duże zapasy interwencyjne zgromadzone w 2009 r.) była o prawie 11% mniejsza niż rok wcześniej. Również w Polsce produkcja OMP utrzymuje się na niskim poziomie. Wraz z rosnącym popytem na produkty o większej wartości dodanej, producenci przekierowują surowiec do produkcji artykułów galanteryjnych, a ograniczają produkcję tzw. półproduktów, do których zaliczane jest m.in. OMP. Według danych GUS w okresie pierwszych pięciu miesięcy br. produkcję proszku odtłuszczonego zmniejszono do 36 tys. ton, tj. o ponad 8% w porównaniu do tego samego okresu 2009 r. Ocenia się, że w konsekwencji relatywnie niskiej podaży mleka do skupu oraz ograniczonego popytu eksportowego, w 2010 r. produkcja OMP ukształtuje się na poziomie ok. 95 tys. ton, tj. o 2-5% poniżej uzyskanego w 2009 r.

W wyniku mniejszej unijnej podaży mleka oraz dużych zapasów interwencyjnych masła, unijni wytwórcy ograniczają także produkcję masła. W okresie czterech pierwszych miesięcy 2010 r. była ona o ok. 9% mniejsza niż rok wcześniej. Tendencje spadkowe w produkcji masła utrzymują się również na rynku krajowym. W miesiącach styczeń-maj br. wyprodukowano nieco ponad 68 tys. ton masła, tj. o prawie 3% mniej niż w porównywalnym okresie 2009 r. Z uwagi na przewidywane zmniejszenie podaży surowca oraz krajowego popytu rynkowego na masło, ocenia się, że w całym 2010 r. jego produkcja może być o ok. 2% mniejsza niż w 2009 r. i ukształtuje się na poziomie 168 tys. ton.

- handel zagraniczny

Wraz z poprawą konkurencyjności cenowej unijnego masła wobec cen światowych, eksport tego produktu w okresie styczeń – kwiecień br. (pomimo braku

refundacji) był o ok. 11% większy niż rok wcześniej. W tym czasie wzrosło również zainteresowanie importerów polskim masłem. Produkt ten lokowany jest przede wszystkim na rynku unijnym, głównie w Niemczech, Belgii i Czechach. Ważnym odbiorcą poza UE była Rosja i Ukraina. Łączny wywóz masła z Polski osiągnął poziom ponad 8 tys. ton, tj. o ok. 20% wyższy niż porównywalnym okresie 2009 r., a uzyskane ceny transakcyjne wzrosły o ponad 16%. Od początku 2010 r. notowany jest również dynamiczny wzrost przywozu masła. W miesiącach styczeń-kwiecień br. do Polski sprowadzono 2,5 tys. ton masła wobec 1,3 tys. ton w porównywalnym okresie 2009 r. W całym 2010 r., przy prawdopodobnym utrzymaniu się niskiego kursu złotego oraz euro do dolara, eksport tego artykułu może być nieco większy niż w 2009 r. i ukształtować się na poziomie ok. 20 tys. ton. Jednocześnie importerzy sprowadzają masło w celu uatrakcyjnienia oferty asortymentowej i uzupełnienia podaży krajowej. Ocenia się, że w 2010 r. przywóz masła może wynieść ok. 9 tys. ton.

Odtłuszczone mleko w proszku produkowane w kraju znajduje nabywców głównie na wewnętrznym rynku UE (ok. 65% całego wywozu). W 2010 r., zainteresowanie zakupem polskiego OMP jest niewielkie. Łącznie w miesiącach styczeń – kwiecień z kraju wywieziono nieco ponad 15 tys. ton OMP, tj. o 47% mniej niż rok wcześniej. Na poziomie z 2009 r. utrzymuje się natomiast przywóz tego produktu. W okresie pierwszych czterech miesięcy br. osiągnął on poziom ok. 3,5 tys. ton. Sprowadzany do Polski proszek odtłuszczony pochodzi głównie z Niemiec (w ok. 77%). Inni ważni dostawcy to Czechy, Dania i Holandia. Ocenia się, że uruchomienie w 2010 r. sprzedaży unijnych zapasów interwencyjnych OMP może wpływać ograniczająco na polski eksport tego produktu. Wobec tego możliwe jest, że w całym 2010 r. będzie on o ok. 26% mniejszy niż rok wcześniej i wyniesie ok. 60 tys. ton, podczas gdy import może wzrosnąć o ok. 18%, do 13 tys. ton.

- spożycie masła

W 2009 r. spadek cen detalicznych masła, zwłaszcza w relacji do pozostałych tłuszczów jadalnych, przyczynił się do wzrostu konsumpcji tego produktu. Szacuje się, że po redukcji w latach 2005-2008, w 2009 r. bilansowe spożycie masła powróciło do poziomu z 2004 r., tj. 4,4 kg na mieszkańca. W 2010 r. mniejsza podaż oraz przewidywany wzrost cen detalicznych może spowodować obniżenie konsumpcji masła. Ocenia się, że może być ona o 2,3% mniejsza niż w 2009 r. i ukształtować się na poziomie 4,3 kg na mieszkańca.

- działania wspierające rynek

W konsekwencji wzrostu popytu na światowym rynku mleka oraz osłabienia euro do dolara, unijni producenci od początku 2010 r. nie mają trudności ze zbytem artykułów mleczarskich. W tej sytuacji nie są zainteresowani sprzedażą masła i OMP na zapasy interwencyjne. Korzystają natomiast z dopłat do prywatnego przechowywania masła, które Komisja Europejska uruchomiła 1 marca 2010 r. (RK nr 158/2010 z dnia 25 lutego 2010 r.). Do 13 czerwca br. w ramach tego programu zgłoszono blisko 46 tys. ton masła m.in. we Francji, Holandii, Niemczech, Danii i w Belgii. Na terenie Polski przedsiębiorcy dotychczas nie skorzystali z tego wsparcia. Według stanu na 16 czerwca br. w prywatnych magazynach UE (łącznie z masłem zgromadzonym w poprzednim sezonie interwencyjnym) przechowywane było 61,2 tys. ton masła objętego dopłatami.

W 2010 r., jak co roku, realizowany jest program „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Komisji nr 1111/2009, od 1 maja br. z magazynów interwencyjnych wycofywane jest masło oraz OMP, w zamian za które przedsiębiorcy są zobowiązani dostarczyć produkty żywnościowe do organizacji charytatywnych. W Polsce, do rozdysponowania w 2010 r. z zapasów składowanych w krajowych magazynach przeznaczono 1,9 tys. ton masła i prawie 18 tys. ton OMP. Według danych z końca czerwca br. z magazynów interwencyjnych odebrano już ok. 1,3 tys. ton masła i 13,4 ton OMP.

Na wniosek części państw członkowskich UE, Komisja Europejska uruchomiła procedurę umożliwiającą sprzedaż masła oraz OMP z zapasów interwencyjnych. Według danych KE w ramach dwóch przetargów, które odbyły w czerwcu 2010 r. zaakceptowano sprzedaż 23,5 tys. ton masła pochodzącego z unijnych zapasów interwencyjnych. Minimalną cenę sprzedaży tego produktu ustalono odpowiednio na poziomie 345 EUR/100 kg i 355 EUR/100 kg. W przypadku OMP, podczas obu przetargów, Komisja odrzuciła wszystkie oferty, gdyż oferowane ceny uznała za zbyt niskie w porównaniu ze średnią rynkową ceną w UE (szacowaną na 234-238 EUR/100 kg).

W roku 2010 w Polsce kontynuowany jest program „Szkłanka mleka”. Od początku br. do 27 czerwca na wsparcie spożycia mleka i jego produktów przekazano (z funduszy UE i krajowych) ok. 91,4 mln zł, a z Funduszu Promocji Mleka 2,3 mln zł.

ARR wypłaca również refundacje do wywozu produktów mleczarskich do krajów trzecich realizowanego na podstawie pozwoleń, na które wnioski można było składać do 20 listopada 2009 r., kiedy zostały zawieszane. Od początku br. do 27 czerwca z tego tytułu Agencja wypłaciła beneficjentom ok. 12,6 mln zł refundacji (łącznie z produktami non-aneks I).

Na wsparcie unijnego sektora mleczarskiego w 2010 r., w ramach szczególnych środków, KE przeznaczyła 300 mln euro, w tym dla Polski 20,2 mln euro. Po przeprowadzonej weryfikacji ARR przyjęła 91 689 prawidłowych wniosków na łączną ilość ok. 5,4 mld kg mleka (stan na 31 maja br.). W związku z tym wysokość wsparcia przysługująca na 1 kg mleka wprowadzonego do obrotu przez producenta w roku kwotowym 2008/2009 wynosi 0,015 PLN. Przyznane środki zostały wypłacone do 30 czerwca 2010 r.

- **prognoza cen do końca 2010 r.**

Poprawa koniunktury na światowym rynku mleka, uwarunkowana rosnącym popytem, przy mniejszej podaży mleka może stymulować dalszy wzrost cen produktów mleczarskich. Zespół Ekspertów, uwzględniając zmiany w układzie czynników podażowo-popytowych na rynku mleka w okresie objętym prognozą, przewiduje następujący poziom cen skupu mleka oraz cen zbytu przetworów mleczarskich:

Wyszczególnienie	j.m.	2010 r.	
		wrzesień	grudzień
Mleko surowe	zł/hl	102-105	105-112
Masło w blokach*	zł/kg	13,5-14,2	14,0-15,0
Mleko odtłuszczone w proszku*	zł/kg	8,6-9,0	8,6-9,1

*ceny zbytu z podatkiem VAT

Prognoza cen skupu (bez VAT)

określona przez Zespół Ekspertów na posiedzeniu
w dniu 23 czerwca 2010 r.

Wyszczególnienie	j.m	Ceny w maju 2010 r. (wg GUS)	Prognozowane ceny na:		Roczny wskaźnik zmian w % analogiczny okres poprzedniego roku = 100	
			IX 2010	XII 2010	IX 2010	XII 2010
pszenica ogółem	zł/t	472	480 - 500	490 - 520	104 - 108	104 - 110
pszenica konsumpcyjna ¹⁾	zł/t	482	490 - 510	510 - 540	102 - 106	104 - 110
żyto	zł/t	341	330 - 350	330 - 360	116 - 123	109 - 119
żywiec wieprzowy	zł/kg	3,77	4,4 - 4,6	3,7 - 4,0	94 - 99	95 - 103
bydło ogółem	zł/kg	4,38	4,3 - 4,6	4,5 - 4,8	94 - 100	97 - 103
młode bydło rzeźne	zł/kg	4,63	4,6 - 4,9	4,8 - 5,1	91 - 97	95 - 101
mleko surowe	zł/hl	101,06	102 - 105	105 - 112	116 - 120	100 - 107
masło w blokach ²⁾	zł/kg	13,44	13,5 - 14,2	14,0 - 15,0	125 - 131	95 - 101
mleko odtłuszczone w proszku (OMP) ²⁾	zł/kg	9,27	8,6 - 9,0	8,6 - 9,1	117 - 122	97 - 103

¹⁾ dotyczy przewidywanej średniej ceny pszenicy przeznaczonej na cele konsumpcyjne notowanej na giełdach krajowych

²⁾ ceny zbytu z podatkiem VAT